

מסורת הש"ס

הניזקין פרק חמישי גיטין

נז. תורה אור

(א) וְעַיִן חֹסֶם זְנוּחִים עוֹ:
ד"ה הַכָּה דְּקוּרְקוּן. (ב) ס"א
ש"ל ע"ן. (ג) ס"א יוֹחֵן לֵיהּ.
(ד) וְגַי הַשְּׁמִיר עֵרֶךְ גַּן
כְּרִים וּכְסָפֹתָם. (ה) וְגַי
עוֹר כְּלָדִירִי. פ"י מ"ב
(ו) מִתְּמַחֲמָה. (ז) פ"י אֹלֶיךָ
(ח) וְכַלְדִּירִי שֶׁסִּי: כ"ב
(ט) וְכַתְמִי לִתְמָה
מִיּוֹת דְּחִיטִי וְשַׁעֲרֵי וְעִי
רִשָּׁה עַל רִשָּׁה. (י) וְעִי
אֲדִירִי. פ"ד מ"ה
(יא) וְיִקְרָא כֶּסֶף. (יב) רִשָּׁה
וְכַתְמִי כֶּסֶף. ד"ה כְּסָפִי וְכֶסֶף
(יג) וְגַי מְקַדְרִי. רִשָּׁה
(יד) וְעִי טֹפֶס. וְתַלְמִיךָ.
(טו) וְכַתְמִי כֶּסֶף. וְכַתְמִי כֶּסֶף.
(טז) וְעִי כְּסָפִי. וְכַתְמִי כֶּסֶף.
(יז) וְעִי כְּסָפִי. וְכַתְמִי כֶּסֶף.
י"ט. ד"ה דֵּךְ שֶׁלָּהּ וְי"ח.

מוסף רש"י

המסר עמוד קודם
לקח מסיקריקון. מנגון
נכרי הוצג נפשות על עסקי
מנון שאמרו לו של קרקע
זו והיטנו. ומתנה לו לא
היה מתנה. דלשילי למד
תלוינו וזכר לא היה מתנה
(רשב"ם ב"ב סו). לקח מן
האיש. מן העבד. כל
קרקעותיו משועבדים
למחנה אשתו ואיש
ולמתה אם ימות או יגרשה
מטרוף מלקוחות שם לא
תמלא בני חורין. שכן כתב
לה כל נכסי אחריו
וערפלו לכתובתך במס'
כמויות (נא). וחדור. זה
הלקח. ורקע מן
האשה. נתן לה דבר
מועט והקטנו לו. כדי שלא
מטרוף ממנו חוב כתובתה
(רשב"ם ב"ב סו). מקומו
בטל. לא בטל בטל מתנה.
שכל זמן שיהיה בטל יאכל
זה הלקוח את הפירות.
שהיה המוכר מוכר לו כל
זמן שלא תתגרש האשה
ולא יבא זמן גירוש כתובתה
וכי' ואע"פ שמשועבד
לאשה. אלא לזה. אפי'
שעבר שחול לגורו מן
כשיגיע זמנה. לננות
כתובתה. הלקח הוא מקומו
בטל אחר ולקח מן האשה
קא. דהיינו בטל לגמרי
ההוא מקומו. וכשנפטר
לננות כתובתה. מטרוף
ממנו. דמצי אמרה נחת
רוח עשיתי לנפשי למכור לך
קרקע שמשועבד לי ולא
גמתי כללי להקנות לך
(סו). או: מקומו בטל
משמע לגמרי ואפילו כתי'
העבד. ודכ"ז (סו)
מוקמינן לה בלחם מאותן
שלם שדות. או ייתרה לה
למחנה. או כח לה בתוך
המחנה. או שהיטתה לו
שם משלה (כתובות צא).
למחר הבענה ליה
בדינא. והלקח לא קנה
הסיקריקון. דהא לא נתן
מעוט אלא גולה כמתה.
והלקוח ממנו נמי לא קנה.
דקרקע אינה נגולה ואכתי
כרשותא דמריה קמא
איכא. ואפילו חזר ולקח
מבעל הדין. שכתב לו
שטר. או במתנה או בשטר
מכירה בלא מעוט. דלילוי
נתן מעוט לנפשו הדין קנה
וכי' (רשב"ם ב"ב סו).
ע"י. ביתר. עיר גדולה
והיו

א"ל לא. שזיקנה לך: א"ל. איהו יהיבנא לך דמי פלגא סעודתך: איכול קורלא. מלשנית: קורבנא. קרבן להקריב על גבי המזבח
דקיימא לן איש איש. לרבות את עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות ישראל (חולין דף יג:). בניז שפטים. שפה העלויה: לזידו לא
הוי מומא. להקריב לגבוה בצמח דידו אלא מחוסר אבר: דוקין. טיילה כמו הנוטה כדוק (ישעיה מ): יאמרו המטיל מוס בקדשים יהרג.
סיוה סבורין ששציל שהטיל מוס בקדשים ועבר על מוס לא יהיה צו (ויקרא כב) נהרג: ענוטוטוס. סגלנותו שסבל את זה ולא הרגו: שדא
גירא למורה. לקסוס קסס כשהיה
סמון לירושלים: הווא ינוקא הוה
מגמגם בלישניה לא גרסינן: ביד
עמי ישראל. על ידי עמי ישראל:
ולכפורי ידיו. לקנה ידיו: נקדה.
נקדה לשון ימ מקדרין בהרים (עירובין דף
נח). נקדה לו חמה. זרחה שצילו
במכתת תענית (דף ק:). זינסו.
זינית של עלימה: נגרסה על גבי כרים
וכספוס. שלא היה מהלך אלא על גבי
מילת: ואיכא דאמרי. בן זינית שמו
ולמה נקרא שמו הכסת שהיתה כסמו
כסא שלו מוטלת בין גדולי רומי כשהיה
הולך בצומי להקציל פני קיסר: הוו
לכו. להקצ תלתא עתירי חטיי ושערי
(י) וחמלה וזיני למחן כל בני העיר שערים
וחד שמה: כריוני. אנשים ריקים
ופוחזים למלחמה: אמרו להו רבנן.
להקצ כריוני: לא מסטייעא מילתא.
לנח: קמו. כריוני: קלינוהו להקצ
אמרי. לאזרות התצוה ועליס כדי
שילחמו: סמידא. סלת. חיוורסא.
פת נקיה: גושקרא. פת קיצר
שאורגרי: פראס. פרש של גללי
בהמה: ומסא. מחמת איסטינסותה:
גרורגס. מאותם שנשאר לו כדי כדוק
שנמך את מימיה ומלאתה היא ואכלתה
לרעבונה ומריח החול של רבי כדוק
שנכנס בגרורגס טעמה ומתה
באסטינסות: הוה מסחוי. בגרנו:
מאכרלי. מחמת שהיה כחוס: כי הוה
כריא. כשגמר תעניתו ורלה להצרות
עלמו: הוו מייסי ליה גרורגוס. תאניס
יבשין מפני שלא היה יכול ללבוש דבר
עבה והיה מונך את מימיהן ומשליך
הגרורגוס: אכא סיקרא. כך שמו:
שלא ליה. רבן יוחנן בן זכאי תא לגבאי
בצנעא: אמר ליה. רבן יוחנן בן זכאי:
עד אימתי עבדיטו הכי. דלא שבקיתון
לאשלומי: חזי לי סקנפא לדידי.
שינחוני ללחם מן העיר: נקוט נפשך
בקיירי. החזק עמך כחולה הולא
קול שאתה חולה: לישיילו כך. כמו
שאתה גוסס: ואייסי מידי סריא. דבר
מסריח כגון נבילה: ואגני גבך.
והשכב במטתך עמך שיאמרו מת הוא
ומסריח כבר: ולישיילו כך סלמדיך.
יכנסו תחת רגלי מטתך לשאת ולא
יניחו אחרים לשאת דלינון ידעין דחייא
קליל ממימא: צעו. הקצ כריוני:
למדקריי. ברמחיס שמה מערים
הוא: אמר להו. אכא סקרא:
יאמרו. הרומיים עליס שפילו רבן
דקרו: למידתפייס. אולי יענק:
ולאו מלכא אכא. והתעללת בי:
איכרל

אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי פלגא
דסעודתך אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך
דמי כולה סעודתך א"ל לא נקמיה בידיה
ואוקמיה ואפקיה אמר הואיל והווי יתבי רבנן
ולא מחו ביה ש"מ קא ניהא להו אויזל
איכול בהו קורצא בי מלכא אזל אמר ליה
לקיסר מדרו בן יהודאי א"ל מי יימר א"ל
שדר להו קורבנא חזית אי מקרבין ליה
אזל שדר בידיה עגלא תלתא בהדי דקאתי
שדא ביה מומא ב' בניב שפתים ואמרי לה
בדוקין שבועין דוכתא דלדידן הוה מומא
ולדידו לאו מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו
רבי זכריה בן אבוקולס יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח סבור למיקטליה
דלא לזייל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מוס בקדשים יהרג אמר
רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס החריבה את ביתנו ושרפה את
היכלנו והגליתנו מארצנו שדר עליוהו לגירון קיסר כי קאתי שדא גירא
למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות
השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ונתתי
את נקמתי באדום ביד עמי ישראל וגו' אמר קודשא בריך הוא בעי לחרובי
ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ערק ואזל ואיגריי ונפק מיניה ר"מ
שדריה עליוהו לאספסיינוס קיסר אתא צר עלה תלת שני הוו בה הנהו
תלתא עתירי נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע וכן ציצית הכסת נקדימון
בן גוריון שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא שבוע שכל הנכנס לביתו כשהוא
רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגררת על
גבי כסותות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי חד אמר
להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא
וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל אקלידי הוה
מסר לשמיעיה בר מדציבי דאמר רב חסדא אכלבא דחיטי בעי שיתין
אכלבי דציבי הוה להו למיון עשרים וחד שתא הוו בהו הנהו כריוני אמרו
להו רבנן ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו לא שבקניהו אמרו להו ניפוק ונעביד
קרבא בהדיהו אמרו להו רבנן לא מסטייעא מילתא קמו קלנהו להנהו אמברי
דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הווי שדרתה
לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאזל איזרבן אתא אמר לה סמידא
ליכא חיוורתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזרבן אתא ואמר לה
חיוורתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאזל אוזרבן אתא ואמר לה
גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזרבן
הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחוי אי משכחנא מידי למיכיל איתיב לה
פרתא בכרעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי הרכה כך והענוגה אשר
לא נסתה כך רגלה איכא דאמרי גרורגוס דר' צדוק אכלא ואיתניסא ומתה
דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל
מידי הוה מיתחוי מאבראי וכי הוה כריא מייתו ליה גרורגוס מייץ מייהו ושדי
להו כי הוה קא ניהא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא
אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב כספם בחוצות ישליכו אבא סקרא
ריש כריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלא ליה תא
בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא
א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קטלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי
דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתו כולי עלמא
ולישיילו כך ואייתי מידי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעייילו כך
תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא להגשן כך דקליל את דאינהו

פירוש יוס שציעי לליתו:
אז
ולדיריהו לאו מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו
רבי זכריה בן אבוקולס יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח סבור למיקטליה
דלא לזייל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מוס בקדשים יהרג אמר
רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס החריבה את ביתנו ושרפה את
היכלנו והגליתנו מארצנו שדר עליוהו לגירון קיסר כי קאתי שדא גירא
למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות
השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ונתתי
את נקמתי באדום ביד עמי ישראל וגו' אמר קודשא בריך הוא בעי לחרובי
ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ערק ואזל ואיגריי ונפק מיניה ר"מ
שדריה עליוהו לאספסיינוס קיסר אתא צר עלה תלת שני הוו בה הנהו
תלתא עתירי נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע וכן ציצית הכסת נקדימון
בן גוריון שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא שבוע שכל הנכנס לביתו כשהוא
רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגררת על
גבי כסותות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי חד אמר
להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא
וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל אקלידי הוה
מסר לשמיעיה בר מדציבי דאמר רב חסדא אכלבא דחיטי בעי שיתין
אכלבי דציבי הוה להו למיון עשרים וחד שתא הוו בהו הנהו כריוני אמרו
להו רבנן ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו לא שבקניהו אמרו להו ניפוק ונעביד
קרבא בהדיהו אמרו להו רבנן לא מסטייעא מילתא קמו קלנהו להנהו אמברי
דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הווי שדרתה
לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאזל איזרבן אתא אמר לה סמידא
ליכא חיוורתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזרבן אתא ואמר לה
חיוורתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאזל אוזרבן אתא ואמר לה
גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזרבן
הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחוי אי משכחנא מידי למיכיל איתיב לה
פרתא בכרעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי הרכה כך והענוגה אשר
לא נסתה כך רגלה איכא דאמרי גרורגוס דר' צדוק אכלא ואיתניסא ומתה
דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל
מידי הוה מיתחוי מאבראי וכי הוה כריא מייתו ליה גרורגוס מייץ מייהו ושדי
להו כי הוה קא ניהא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא
אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב כספם בחוצות ישליכו אבא סקרא
ריש כריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלא ליה תא
בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא
א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קטלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי
דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתו כולי עלמא
ולישיילו כך ואייתי מידי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעייילו כך
תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא להגשן כך דקליל את דאינהו
פירוש יוס שציעי לליתו:
אז
ולדיריהו לאו מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו
רבי זכריה בן אבוקולס יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח סבור למיקטליה
דלא לזייל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מוס בקדשים יהרג אמר
רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס החריבה את ביתנו ושרפה את
היכלנו והגליתנו מארצנו שדר עליוהו לגירון קיסר כי קאתי שדא גירא
למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות
השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ונתתי
את נקמתי באדום ביד עמי ישראל וגו' אמר קודשא בריך הוא בעי לחרובי
ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ערק ואזל ואיגריי ונפק מיניה ר"מ
שדריה עליוהו לאספסיינוס קיסר אתא צר עלה תלת שני הוו בה הנהו
תלתא עתירי נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע וכן ציצית הכסת נקדימון
בן גוריון שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא שבוע שכל הנכנס לביתו כשהוא
רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגררת על
גבי כסותות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי חד אמר
להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא
וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל אקלידי הוה
מסר לשמיעיה בר מדציבי דאמר רב חסדא אכלבא דחיטי בעי שיתין
אכלבי דציבי הוה להו למיון עשרים וחד שתא הוו בהו הנהו כריוני אמרו
להו רבנן ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו לא שבקניהו אמרו להו ניפוק ונעביד
קרבא בהדיהו אמרו להו רבנן לא מסטייעא מילתא קמו קלנהו להנהו אמברי
דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הווי שדרתה
לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאזל איזרבן אתא אמר לה סמידא
ליכא חיוורתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזרבן אתא ואמר לה
חיוורתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאזל אוזרבן אתא ואמר לה
גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזרבן
הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחוי אי משכחנא מידי למיכיל איתיב לה
פרתא בכרעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי הרכה כך והענוגה אשר
לא נסתה כך רגלה איכא דאמרי גרורגוס דר' צדוק אכלא ואיתניסא ומתה
דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל
מידי הוה מיתחוי מאבראי וכי הוה כריא מייתו ליה גרורגוס מייץ מייהו ושדי
להו כי הוה קא ניהא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא
אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב כספם בחוצות ישליכו אבא סקרא
ריש כריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלא ליה תא
בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא
א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קטלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי
דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתו כולי עלמא
ולישיילו כך ואייתי מידי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעייילו כך
תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא להגשן כך דקליל את דאינהו

דרין כה (תענית כה). ע"כ שייך לעמוד הקודם
עגלא תילתא. שליש לנפון. (מגילה ט). שהוא משוכת מפני שהכנתה בקטנותה עניין אינה כסוח והלך ראשון ושני איש ברא (שבת יא). גדול כאלו הגיע לשליש שני וגמרה גדלותו דהכי שכיח ומעיל למיכל כמו (ב"מ סה). ומגלילן
אומן עדי משלושין (סנהדרין סה). גושקרא. פת סוכין (שבת כ).

1. ונתתי את נקמתי
באדום ביד עמי ישראל
ועשו באדום כאפי
ובחמתי וידעו את
נקמתי נאם אדני
אלהים: יחזקאל כה יד
2. הרכה כך והענוגה
אשר לא נסתה כך רגלה
הצג על הארץ מהתענג
ומרוך תרע עינה באיש
חזקה ובכנה ובכחה:
דברים כה ג
3. כספם בחוצות
ישליכו חזקם לנה
ידיהם כספם חזקם לא
יכול להצילם ביום
בפרת יי נפשו לא
ישבעו ומעיהם לא
ימלאו כי מכוול עונם
היה: יחזקאל ז יט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גושקרא פת
קריה. עין שנת דף כ ע"ב
בכש"י ד"ה גושקרא:

לעזי רש"י

טייל"א. קרום בעין הפוגע
בבאה. שיאונדיי"ר.
משני. בעל איכות נחוחה.

מוסף תוספות

א. לשון חשיבות. מוס'
בכמות. י"ט. ד"ה דק.